

LJUDSKI GLAS

GLASILO „KMETSKO DELAVSKE ZVEZE“.

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 30 K, za pol leta 15 K, za četrt leta K 7-50 in na mesec K 2-50. Posamezna številka stane 1 krono. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljati na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Francišanska ulica 6, I. nadst., Učiteljska tiskarna.

Klerikalci.

Vedno je naš boj veljal v prvi vrsti klerikalcem, saj smo v njih gledali vedno največjo nesrečo našega naroda, najstrašnejši jarem, ki pritiska k tlom naše revno kmetijsko ljudstvo in ga tako neusmiljeno davi.

Vsak dan nam iznova potrjuje, kako pravilno je bilo naše stališče. Spomnimo se le, kaj so počeli ti ljudje pri nas pred vojno. Kdor ni bil brezpogojno njihov, tega so preganjali in davili do smrti.

In med vojno? Spomnimo se, kaj so počeli naši klerikalni župani. Kdo je bil oproščen vojaščine, kdo je dobival aprovizacijo, kdo dopuste, komu niso izvlekli iz hleva pri rekvizicijah zadnjega repa? Klerikalnim gruntarjem. Oni so se med vojno debelili, oni so bogateli, revež je pa gnil po klerikalni zaslugi v strelskih jarkih, njegova družina je pa bosa in naga doma poginjala lakote.

Kdo je tako nesramno hujskal na vojno? Morda mi socialisti? Povejte nam le enega, mi pa lahko pokažemo na prav vse vaše voditelje, kako so besneli proti vsem sovražnikom prejasne cesarske hiše in presvitlega rablja Franca Jožefa I. Na vaši vesti leži kri tisočeri padlih, vi imate na vesti 50.000 slovenskih invalidov.

Vsak človek bi mislil, da je taka stran-ka za vse večne čase onemogočena med poštenimi ljudmi. A motili smo se. Ta grda črna drhal, ki je vsa obložena z najgršimi smrtnimi grehi, ki je zagrešila že prav vse lumparije in zločine tega sveta, je imela pogum, da je začela po polomu zopet zbirati svoje raztepane ude in ponujati svoj „program“ našemu ljudstvu. Da, imeli so korajžo, ker so vedeli, da je naše ljudstvo

toliko dostojno, da ne bo o prvi priliki pobilo vseh.

Še več, klerikalci so imeli celo toliko predznosti, da so prevzeli v roke vladno, češ, zlepa se ne bomo mogli obdržati, prevzemimo torej vladno, da bomo mi vodili volitve po naši volji. Res, prevzeli so jo, strašne učinke vidimo že danes. Draginja je taka, da nikdar ni nihče niti sanjal o njej. Par mesecev so na vladi in vse je dvakrat dražje kot je bilo preje, verižniki še niso imeli nikdar tako zlatih časov, kot sedaj. Ni čuda, če se je zato uprlo tej umazani klerikalni strahovladi prav vse, kar pošteno misli in čuti.

Odtod vsi delavski nemiri v zadnjem času. Odtod vse druge nesreče, ki pretresajo našo mlado državo.

A klerikalcev vse to še ne iztrezni. Oni hočejo ostati na vladi proti ljudski volji. Če ne zlepa, pa zgrda. Z ječo in svinčcem strahujejo svoje nasprotnike. Mislimo, da mora odpreti to oči vsem. Vladi, ki se opira na ljudsko voljo, ni treba ne ječ, ne pušk, a klerikalna vlada se ne ozira na voljo ljudstva.

Vse to pa ne bo šlo več dolgo. Lahko se zgodi, da bodo paševali še nekaj tednov, morda celo nekaj mesecev, a preje ali sleje bodo prišle volitve in z njimi tudi obračun našega ljudstva s klerikalci. Vse kar v našem ljudstvu še pošteno čuti in misli, vse mora tedaj v boj proti klerikalizmu, v boj proti črni strahovladi. Zlasti se mora na ta boj z vsemi močmi pripraviti naša K. D. Z. V njenih vrstah se mora zbrati vse pošteno slovensko ljudstvo, da bo šlo kakor en mož v boj proti klerikalizmu.

obstoječe strokovne organizacije kmetov in viničarjev.

Ta odsek naj se sestaja po potrebi, mesečno pa vsaj enkrat. V njega področje naj spada:

1. Izstavljanje viničarskih izpričeval;
2. izstavljanje pogojne knjižice;
3. nadzorstvo nad spoštovanjem novega viničarskega zakona, ki se predlaga;
4. nadzorstvo nad sklenjenimi pogodbami;
5. pritožbe in razzodbe, ki nastanejo iz pogodbenih strokovnih ali proti zakonu došlih nasprotij;
6. nadzorstvo nad vsemi posestvi, da se polno obdelujejo, zlasti viničarije. Zapuščene viničarije ali neobdelana posestva se uradno oddajo v najem in obdelovanje nezaposlenim viničarjem, brez odškodnine tistemu, ki je brezdelje zakrivil.

Po zakonodavi teh predlogov se vse dosedaj v veljavi, stoječe pogodbe razveljavijo, upelje se takoj novo pogodbeno razmerje in se vsemu viničarskemu stanu računa nova pogodba z nastopom letošnje službe. Zato naj dobe naknadno izplačilo

v znesku 200 K za vsako izgovorjeno ali pogodbeno nastavljeno delavsko moč.

Kmečko delavska zveza predlaga:

1. Zakonskim potom se ugotovi vsemu kmečkemu delavstvu, viničarjem kot malim kmetom, ki ne obdelujejo svoje lastne zemlje delež na pridelkih, tako v vinu kot sadju, in sicer v sledeči višini:

če se pridelka na 1 oralu zemlje

5 hl. vina naj bo delež . . . nič;

10 hl. „ „ „ „ . . . 10%;

15 hl. „ „ „ „ . . . 20%;

20 hl. „ „ „ „ . . . 30%;

25 hl. „ „ „ „ . . . 40%;

za vsak nadaljni hektoliter vina naj se zviša delež na pridelku za 5%.

2. V sadonosnikih, oziroma pri sadnem pridelku sploh, naj bo delež 30%. Na ta način edino se napravi delavca v tem oziru nezavisnega od nemoralnih miloščin, ki so danes v navadi, na drugi strani pa se nudi istemu možnost in veselje do pridnega in dobrega dela, ter se s tem zviša tudi produkcija pridelka, kar je tudi za narodno gospodarstvo velikanske važnosti.

3. Tudi naj se potom zakonske odredbe določi, da dobe viničarji in njih delavci za delo škropljenja, žvepljenja in prešanja dvojno dnevno plačilo.

4. Jabolčne in vinske tropine naj ostanejo nepokvarjene last viničarja.

(Dalje prih.)

Trtni palež — Peronospora.

Trtni palež povzroča gliva peronospora viticola. Ta bakterija ima svoje podgobje v listu. Dela poletne trose kateri se grozno hitro razširijo po celem pogorju. Da vzkalijo ti trosi potrebujejo vlage in toplote, zato napravi ta bolezen največ škode v toplih mokrih letih, zlasti je nevaren dež pri katerem ob enem solnce sije. Od tistega časa ko trosi vzkalijo pa do takrat ko se to bolezen opazi na rastlini poteče 12—14 dni t. j. takozvana inkulacijska doba. Potem ko je bakterija že pognala svoje podgobje v list je ne moremo več uničevati, ampak lahko jej pridemo do živega samo takrat ko trosi kali ter poganja svoje klice v list. Ako bi hoteli trose uničevati ali potem ko je že podgobje v listu bi uspešno delali le s takimi sredstvi s katerimi bi obenem rastlino uničili.

Spozna se to bolezen po sledečih znakih: na spodnji strani lista vidimo bele lise, (to so peritecie ali trosonosci) na zgornji strani lista pa opazimo rujave lise, katere se vedno bolj širijo, tako da končno postane list popolnoma suh, ter odpade. Napade pa tudi mladike in jagode, katere se istotako posuše in odpadejo. Na jagodah se vidi ravno tako kot pri trtni plesni, da je jagoda nalahko nadahnjena kakor bi bila posuta z belim prahom, loči se samo v tem od viduma, da je kožica jagode, od peronospor napadena bolj usnjata.

K. D. Z. in viničarji.

Pred nekaj tedni se je vršila v Mariboru viničarska anketa, o kateri smo že na kratko poročali. V naslednjem objavljamo natančnejše zahteve K. D. Z., ki smo jih stavili glede na viničarsko vprašanje.

Predlogi

k viničarski enketi, sklicani po poverjeništvu za socialno skrbstvo deželne vlade za Slovenijo, dne 20. marca 1920 v Mariboru pri okr. glavarstvu, so sledeči:

Pri okr. glavarstvu vinorodnih krajev naj se osnuje viničarski odsek pod nadzorstvom okr. glavarstva in kot druge prizivne instance poverjenišтва za socialno skrbstvo.

Viničarski odsek naj sestoji iz:

1. upravnega uradnika,
2. strokovnjakov,
3. kmečkih zastopnikov in
- 8 viničarjev.

Strokovnjake naj imenuje deželna vlada, kmečke zastopnike naj izvolijo kmetje, in viničarske viničarji, oziroma imenujejo

Za pokončevanje peronospore nam dobro služi modra galica, katera je spojina žvepla in bakrenega oksida. Bakreni oksid je hud strup, kateri umori trose peronospore, ako bi pa samo galico uporabljali nam bi rastline obžgala, ker je zelo ostra kislina, mi jo moramo potem nevtralizirati, to storimo na ta način, da jo zvezemo s kako osnovo ali bazo. V ta namen se uporablja navadno apno, lahko se pa tudi sodo porabi v to.

Modro galico se porablja 1—1 1/2 %/o, to se pravi da se vzame na 100 litrov vode 1—1 1/2 kg galice. Za nevtraliziranje galice rabimo navadno na 1 kg galice 2—2 1/2 kg apna. Za spoznavanje kdaj je dovolj apna, nam služi rdeč lakmusov papir, ali še boljši je bel fenolftaleinov papir. Ako je dovolj apna rdeč lakmusov papir pomodri in bel fenolftaleinov pa pordeči.

Prvič naj se škropi ko so mladike 10—15 cm dolge.

Drugič naj se škropi čez 14 dni do 3 tedne po prvem škropljenju.

Tretjič naj se škropi čez 14 dni do 3 tedne po drugem škropljenju.

Za škropljenje nam služijo stroji škropilnice.

Radi pomanjkanja modre galice se priporoča, kot nadomestilo iste — Bosna pasta.

Bosna pasta (bakrena pasta Bosna) je gosta zelenkasta kaša, ki sestoji iz bakrenega klorida, kateri je z apnom razkisan. Ker vsebuje baker, učinkuje proti peronospori ravno tako dobro, kakor modra galica.

Pred modro galico ima Bosna pasta še nekatere prednosti in te so:

1. Odmerjena množina paste se razmeša v vodi in škropivo je v par minutah pripravljeno.

2. Škropivu ni treba apna dodajati, ker je pasta tako sestavljena, da trte ne opali.

3. Škropilna tekočina je sluznata brez peska in smeti, zato ne maši škropilnic, ter se na trti boljše drži, kot galica.

4. Pripravljena tekočina se ne kviri tudi če stoji več mesecev, medtem ko je pripravljeno galično (nevtralizirano) škropivo že po preteku 1—2 dni brez vrednosti.

5. Bosna pasta je pa tudi cenejša kakor galica.

Radi teh lastnosti je to sredstvo priporočljivo.

Škropljenje se mora izvršiti zelo vestno, da doseže pokončevanje zaželeni uspeh. Poškropiti je treba vse liste in zarod zelo dobro, tako da je ves list pokrit s tekočino, kar se mora izvesti le z dobrimi razpršilniki, ki razpršujejo tekočino na trto kakor eno meglo, toda ne sme se predolgo obračati v eno trto, ker bi galica iz listov začela kapati na tla, ter bi se s tem več galice porabilo, uspeh bi bil pa slabši. Poškropi naj se tudi spodnjo stran lista, ker je tam pri listnih režah najboljša ugodnost dana bakteriji, da se zaje v list. V vročih opoldanskih dneh naj se s škropljenjem preneha, ker bi sicer trte obžgalo.

Ako pride dež takoj potem, ko je bil vinograd poškropljen, predno se je posušila tekočina na trti je treba škropljenje ponoviti.

Strniša Franc.

Pri žalostnih dogodkih z dne 24. aprila t. l., o katerih smo poročali več v zadnji številki, je med drugimi izgubil življenje zvest naš pristaš in navdušen član vodiške krajevnice organizacije K. D. Z. — sodr. Franc Strniša, delavec v pivovarni „Union“ v Ljubljani, doma pa v Zgor. Pirničah.

To je prva krvava žrtev, ki jo je položila naša K. D. Z. na oltar revežev. Nismo jo zakrivali mi, ni jo zakrivil idealni in blagi pokojnik sam, zakrivila jo je ona črna sila, ki davi danes naš narod in zlasti še naše revno ljudstvo. Zakrivil jo je klerikalizem in na njegovi glavi se bo maščevala nedolžno prelita kri našega Strniše. Naj ta prelita kri še tesneje združi vse naše vrste, vzge naj v njih ono navdušenje, ki je potrebno, da bo revno slovensko kmetско ljudstvo strlo oni krvavi klerikalni jarem, ki ga danes tako strašno pritiska k tlom.

Blag spomin bo ohranila naša K. D. Z. Strniša večno, mir in pokoj njegovi duši nam vsem naj bo pa Strniša vzor in vzpodbuda, da se v osvobojevanje našega revnega ljudstva ne smemo strašiti nobenih žrtev.

Seja osrednjega vodstva K. D. Z.

se vsled nastalih zaprek ne vrši dne 13. t. m., kakor je bilo javljeno, ampak smo jo za par tednov odložili. Kdaj se vrši, še pravočasno javimo.

Osrednje tajništvo K. D. Z.

Dopisi.

Iz Haloz.

Vsi farški podrepniki, ki nam očitete, da smo hudi brezverci ste sami najslabši, to ste pokazali 28. marca, ko smo viničarji prišli na shod k Mariji Devici v občini Zerkovci, vam pa še ta kraj ni bil svet, ter ste hoteli še na tem mestu zasejati razdor med nas s svojimi strupenimi jeziki, ter ste nas začeli javno napadati. Toda mi smo vas pustili v miru, ker se držimo gesla „pusti psa lajati dokler se ne izlaja“.

Iz vašega obnašanja si moramo razlagati pa sledeče, namreč, da ste ravno takšni farizeji, kot tisti, ki so Kristusa križali. Naše voditelje pa lahko pustite v miru, ker mi jih poznamo, da so pošteni možje in jim zaupamo. Varujte se pa gg., da se ne bo z vami ravno tako zgodilo, kakor se je s tistimi, ki so v Jeruzalemu v templju prodajali svoje blago in jih je Kristus, ki jih je zasačil pri tem delu v hiši gospodovi z bičem pognal iz nje.

Zato pa gg. klerikalci in liberalci najprvo počistite pred svojim pragom, potem šele se lahko z metlo v roki oglasite pred našim, pred katerim je pa že sedaj bolj čisto kakor v vaši notranjosti.

Vi kmetje in viničarji pa, ki ste videli izobrazbo in nakane liberalcev in klerikalcev se pa združite v K. D. Z. v nepremagljivo trdnjavo revnega kmečko-delavnega ljudstva.

Sestrže pri Pragerskem.

Tudi pri nas se je že začelo daniti. Na vel. ponedeljek se je vršil tukaj javen ljudski shod, kateri je bil zelo dobro obiskan. Tudi pri nas se že zavedajo ljudje, da le na ta način se lahko otresejo oderuhov in „ljudskih pijavk“, da se združijo v močno organizacijo.

Sodrug Čeh iz Maribora nam je razložil, kako važen je kmečki stan ter nikakor ne zasluži, da bi bil odvisen samo od tistih drobtinic, katere mu danes mečejo kapitalisti s tiste mize, na katere jim kmet prinese mastne pridelke.

Mi se držimo gesla „vsi za enega, eden za vse“, držimo se pa tudi gesla „vsak naj dela“, kdor pa ne dela, naj tudi ne je in za vse naj velja enake pravice.

Kmetje in viničarji, združite se v svoji organizaciji, oprimate se jo z vso svojo močjo in ne pustite, da bi jo bila kdaj protiagitacija zmožna podreti.

Iz Bohinja.

Klerikalci so odprli podružnico konsumnega društva v Boh. Bistrici dne 21. aprila t. l. Tukajšnji kaplan in nadučitelj sta prodajala v konsumu moko in makarone kar med šolskimi urami, tako, da je verouk 23. IV. sploh izostal, nadučitelja pa je nadomestovala gđ. učiteljica. Prosimo toraj višji šolski svet v Ljubljani, da objavi v listih naslednji oglas: Iščeta se za Bohinjsko Bistrico dva trgovska pomočnika, ki bi zuala;

1. učiti šolske učence oz. učenke krščanski nauk;

2. lepopisje, spisje, naravoslovlje in zgodovino.

V pravem oziru morata biti neomadeževana. Reflektanti naj se obrnejo s pravnimi prošnjami pod šifro „Šolsko vodstvo“ na klerikalni konsum v Bohinjski Bistrici.

Iz Pesnice pri Mariboru.

Pri nas je poštna uprava zelo v neredu. Časopis, katerega bi morali dobiti že v petek, ga dobimo šele v torek. Radi tega opozarjamo tem potom gospodično na pošti, da naj bode bolj vestna pri izvrševanju svoje službe, kajti sicer smo prisiljeni ukreniti potrebne korake, da se naseli red na pošti.

Obelodaniti moramo tudi tem potom kako krivično se pri nas razdeljuje moka, katera pride na aprovizacijo. V sp. St. Kungoti je dobila vsaka oseba za veliko noč 1 in 3/4 kilograma moke, ter jo je plačala samo po 5 K., iz vseh drugih vasi smo jo dobili pa samo 1 in 1/4 kg ter smo jo morali plačati po 14 K. Zakaj se je tako razdeljevalo? Kdo je to odredil? Po našem mnenju je vse to naredil naš „dobri“ g. župnik in g. učitelj.

Plačajo nas po 2 ali 3 kroni na dan in moko nam pa prodajajo po 14 K., potem pa vpijejo, da imamo previsoke plače. Mi vas že poznamo, zato se bomo pa vsi združili v K. D. Z.

Iz Slivnice pri Mariboru

se nam poroča, da se ljudje zelo pritožujejo čez oderuško ravnanje mlinarjev v dotičnem okolišu. Pravijo, da se najde prej belo vrano, nego poštenega mlinarja. Kako resničen je ta izrek, nam baš pove sledeča povest:

Nekje v Slivnici živi baje človek, mlinar po poklicu, bogataš po premoženju, oderuh po veri, ne, pardon, kristjan katoličan in obenem vitez kmečke zveze, z pooblastilom oderušstva ubogih kmetov, kateri so primorani zmleti si borni kruhek v njegovem mlinu. Baje se je nekoč nekje izdala in tudi pri Slivniški cerkvi razglasila vladna odredba glede mlinarskih premikov. Da se ta odredba vpoštevata, zato nam jamči baš najbolje zgoraj citiran izrek.

Toda vseeno bi človek pač na mlinarja, kateri ima krščanstvo vedno na jeziku, moral glede poštenosti še največ zidati. Toda motil bi se, kdor bi hotel tako misliti. Da sem le prijatelj g. župnika, pač ni greh, če posežem v žakelj po merco trikrat namesto enkrat, ali če rabim v odmero merce (mlevnine) mesto male žlice lopate, samo da se izplača. Revežu kmetu odmerim pa mesto moke, katera se drago proda, pač nekaj več otrobov, pa smo vseglah prijatelji.

Poleg tega treba še za nameček en ducat kron, saj to je malenkost v današnjih časih ko pač vsakdo pretireva, kdorkoli ima kakšen patent na oderušstvo. Sicer bova pa že z g. župnikom poglivala o veliki noči drugo leto, če si domislim.

Mislijo namreč splošno vsi mlinarji tako, zakaj bi naj bil torej ravno jaz bela vrana med njimi, slivniški mlinar.

Tako torej povest o mlinarju, ne beli ampak črni vrani. Slivničanje, vprašam vas, kako dolgo mislite še rediti in dojiti klerikalnega zmaja, ki vas misli požreti?

Zopet neka povest, seveda tudi iz Slivnice.

Pravijo, da se je tam z oddajo graščinskih parcel nekako nečedno barantalo, ter več posestnikov kmetov in delavcev prav pošteno potegnili za nos. Oddalo se jim je že v jeseni parcele v najem. Kmetje so navozili tudi že gnoj na odmerjene jim parcele. Pred pomladno setvijo se je pa dotičnim najem odpovedal, ter so bili prisiljeni gnoj zopet iz parcel nazaj voziti. Kdo jih je odškodoval za njih delo? Dosedaj še nikdo! Mogoče je pa, da jih odškodujeta neki Pišek (menda ne drž. poslanec) in Kollmann, ki sta v žlahti, in sta dobila parcele v najem od ravno iste graščine. Prvi ima posestvo okoli 8 oralov, ter je seveda slabo plačan, drugi ima pa še večje, torej tudi večjo potrebo, kaj ne? Agrarna reforma! Čuj! Delavci dobivajo pa še vedno le po 40 vinarjev na dan. Krščansko katoliška morala sramuj se!

Več Slivničanov.

Iz Šentjakoba v Slov. gor.

Da znajo lagati in farbat klerikalni lažigospodar in Straža, to pač ni nič novega, da znajo pa tako nesramno za nos voditi naše viničarje, tega bi pač niti največji podlež od njih ne bil pričakoval. Vprašam Tebe, lažnjivec in slepar, kje imaš tiste viničarje, o katerih gobeždaš, da so jim njih gospodarji že izboljšali prejemke? Morda bi bili dotični viničarji kakšni Kranjčiči, Supančiči itd. Pridi z imeni na dan in takoj smo skupaj; odkrito besedo pregovori ter reci, da imaš privilegije od Kmečke zveze, braniš kmete in bogataše, ter farbat uboge trpine, viničarje, o katerih si drzneš celo trditi, da so v Kmečki zvezi! Poštenega človeka obide groza, ako bere take laži. Toda le naprej v tem tonu, saj se poznamo!

Pri Filipih — ne volitvah, na svidenje! Vi pa, trpini viničarji, vrzite to cunjčo laži katero vam vsiljujejo na kraj, kjer smrdi! Vaš list bodi Ljudski glas, glas po svobodi, pravičnosti in enakosti! Gorican.

Iz Št. Lenarta v Slov. goricah.

V nedeljo dne 18. aprila t. l. se je vršil shod zaupnikov K. D. Z. za Št. Lenart in okolico. Udeležba je bila zadovoljiva. Predaval je sodr. profesor Favai.

Občinstvo je z vidnim zanimanjem sledilo izvajanju predavatelja ter mu burno pritrdjevalo. Na zahtevo večine udeležencev se je ustanovila za št. Lenart podružnica K. D. Z. kateri se je takoj priglasilo čez 40 članov. K sklepu zborovanja je navzoče občinstvo stavilo še zahtevo, da se v najkrajšem času skliče shod istotam, ter prirede zaupni sestanki tudi po okoliških vaseh, ker se veliko število somišljenikov radi prevelike oddaljenosti ni moglo udeležiti ustanovnega zborovanja v Št. Lenartu.

Vstanite vi sužnji Slovenskih goric,
Ne s prošnjo, — z zahtevo življenjskih goric
Saj leta molčeče trpeli ste vi
Zamanj ste prosili, ker bili ste sami;
A danes za seboj imate pomoč,
Ne ustrašite se boja, — četudi bo vroč!

Po svetu.

Jadransko vprašanje,

ki se vleče na mirovni konferenci je kakor povest o jari kači in steklemu polžu, se menda sedaj sigurno bliža skorajšnji rešitvi. Vse kaže, da bo obveljal prvotni Wilsonov načrt, da dobi Italija skoro vse Primorsko, Reka z najvzhodnejšim delom Istre, zapadno Notranjsko, proti severu do Št. Petra ter z nekaterimi otoki bo pa postala samostojna država, za katero se bodeta seveda vedno pulili Italija in Jugoslavija. Vse zмага v današnji kapitalistični dobi, samo pravica ne.

Na Češkem

so se vršile pred kratkim volitve v državni zbor, ki so se končale s sijajno zmago

socialnih demokratov. Skoro polovico vseh čehoslovaških volilcev je oddalo svoje glasove socialnim demokratom, med tem ko so strašno pogorele liberalne, zlasti pa klerikalne stranke. Celo na slovaškem, kjer so klerikalci upali, da dobe vse mandate, se je tamkajšnje kmetstvo odločno izreklo za socialiste. Tako zmaguje socializem povsod. Čehoslovaška republika bo na ta način ena izmed prvih, ki bo prišla potom čiste demokracije, brez vseh krvavih prevratov do socializma. Živela socialistična Čehoslovaška republika.

Madžarska,

kjer vladajo klerikalci z vislicami, ječami, streljanjem in drugimi najstrašnejšimi nasilstvi, proti katerim so bila celo boljše-viška nasilstva prave igrače, ne more pozabiti svojega poraza. Še vedno mislijo, da morajo tlačiti in izžemati pol sveta, kakor pod Avstrijo. Organizirajo pridno armado in jo zbirajo ob naši in češki meji, da bi ob prvi priliki planili na nas in nam iztrgali čisto jugoslovanske pokrajine, ki so nekoč spadale pod „sveto“ Štefanovo krono. Tako gojijo klerikalci povsod, kjerkoli imajo kako besedo najčistejši imperijalizem in militerizem. Našem ljudstvu pa lažejo, da so proti militarizmu.

Turčije

je konec. Večji del nekdanjega turškega cesarstva bodo pobrali ententini kapitalisti. Palestino in Mezopotamijo ter Egipt dobe Angleži, Sirijo Francozi, Malo Azijo bodo oskubili Lahi in Grki, Armenijo ponujajo Amerikancem, ostalo bo le še še neznatni košček Turkom in sicer Carigrad ter ničvredne maloazijske pokrajine.

Albanija

postane najbrže „samostojna“, v kolikor ji te samostojnosti seveda ne bodo vzeli Lahi, ki jo rabijo kot nekaka vrata za svojo imperijalistično politiko na Balkanu. Skader zahtevamo mi, dobili ga pa najbrže ne bomo. Ponujajo nam ga Lahi v zameno za Reko.

Na Nemškem

je zopet mir in red. Socialni demokratje so s pomočjo ogromne večine nemškega socialističnega ljudstva hitro obračunali z Wiljemovi generali in nekaterimi boljše-viškiimi pustolovci. Dela se na vse kriplje da se čim preje zacelijo vojne rane. Ententa jim je naložila ogromno vojno odškodnino, 90 milijard frankov v zlatu. No, pa ententa se bo še kesala te svoje ne-nasitnosti.

Na Ruskem

je prišlo baje do spora med Trockym in Leninom, ker se Lenin vedno bolj nagiba k zmerni politiki, ker vidi, da tako ne more več naprej. Ta spor se vedno jasneje kaže.

„Domoljub“, komunisti in mi.

Kdor iz neumnosti ali nevednosti laže, tega imenujemo „lažnjivi kljukec“. „Domoljub“ pa ni tak nedolžen lažnjivi kljukec, ampak prav grd, ostuden in nesramen lažnjivec, hujskač in hinavec, ki napenja vso svojo pristno klerikalno zgovernost, da bi premotil kakega nevednega tepca in ga vjel v svoje krvave kremplje. Njegovo krščansko opravilo je lagati, blatiti in hujskati. S tem drži pokonci vero.

Da pokažemo to umazano glasilu za rukanih klerikalnih kostrunov in backov po deželi v pravi luči, ponatiskujemo, kaj piše to pobožno klerikalno trobilo v svoji zadnji številki o K. D. Z. in komunistih:

„Naše kmete pa opozarjamo na to, da komunisti tudi po kmetih rujejo in hujskajo posebno poljske delavce proti kmetom. Ali naj se tudi na polju uvede

osemurno delo? „Kmetstvo delavska zveza“, ki jo skušajo ugnezditi komunisti po deželi, ima ravno namen, kmeta vpreči v komunističen voz, da bi tako kmet sam sebi kopal jamo. Zato pa, kadar napovedo ti največji škodljivci našega kmetkega ljudstva shod, povejte jim odločno, da pri vas nimajo ničesar iskati. Ne ostanite malobrižni pri takih stvareh, gre za vašo kožo, za vaše njive, za vašo last, ki vam jo hočejo vzeti in jo podržaviti.“

Sedaj, dragi bralci, ki ste prečitali v zadnji številki našega lista tozadevna izvajanja, kjer smo popolnoma jasno označili naše stališče do komunistov, sodite sami. Kdo je lažnjivec, grd lažnjivec? Kdo se ravna po vzvišenih Kristusovih naukih?

Sicer gre pa pri vsej stvari glasilu klerikalnih gruntarjev le za to, da bi mogli še dalje držati v svojih nenasitnih krempljih vse naše revno kmetstvo, bajtarje, posle, kmetke delavce in druge take reveže. Samo zato lažejo, blatijo in hujskajo.

To pobožno klerikalno glasilu hujska svoje zabite backe tudi na pretepe. Če liberalni samostojneži tu in tam puščajo prevročim klerikalcem nekoliko smrdljive krvi, je ves v ognju, joče in stoče ter kliče na pomoč vse hudiče in svetnike, sam pa hujska na razbijanje naših shodov.

Sicer je pa dobro, da nam je „Domoljub“ to preje povedal, zato prosimo vse naše somišljenike, naj prinesejo na naše shode v prihodnje s seboj gorjače, ker pretepali se od klerikalcev ne bomo dali.

Viničarji, pozor!

Klerikalni vaši izžemalci, mariborski torarji in drugi klerikalni lastniki vinogradov in vinskih goric, so osnovali „Viničarsko zvezo“, v katero lovijo vas, da bi vas lahko na ta način še dalje skubili. Ne dajte se premotiti. Vaše mesto je le v „Kmetstvo delavski zvezi“, ki je socialistična in hoče, da se vinogradi odvzamejo bogatim lenuhom, ki vlečejo iz njih le profite, delati morate pa na njih vi za beraško plačo. Zato pozor, in pokažite vrata vsem klerikalnim agitatorjem, ki bi hoteli ponujati pri vas „Viničarsko zvezo“.

■ Iz naše države. ■

Belgrajska vlada še vedno ne odstopi. Najbrže čaka, da jo regent sam požene, kakor je svoj čas spodil z ljubljanske deželne vlade slavnega dr. Brejca. Za ministri bodo seveda leteli tudi vsi ljubljanski poverjeniki.

Parlament je pred kratkim „zboroval“. Bilo je navzočih par ducatov poslancev, vlada je pa poslala pismo, da se sej ne bo udeleževala več. Tak je klerikalni demokratizem.

Žepe si polnijo klerikalni poslanci. Vsak ima po 320 K na dan, a to jim še ne zadostuje, zato so predlagali, naj se plače poslancem zvišajo na 400 K dnevno. Na ta način bodo „zaslužili“ klerikalni poslanci samo v parlamentu eno četrtno milijona mesečno. Ej, znajo delati za ljudstvo klerikalci, znajo.

Konfiscirala je zadnjo številko našega lista klerikalna vlada. Bralci so ga dobili v roke pobeljenega. Ne pustijo nam pisati resnice, ker se boje, da ne bi zvedelo ljudstvo o vseh njihovih lumparijah.

O volitvah ni čuti ničesar več. Zakaj tudi, kaj bi ne bilo škoda lepih kronic in dinarjev, ki jih vlečejo klerikalni poslanci; po volitvah vse to neha, ker klerikalca seveda nihče več ne bo volil.

Železničarska stavka je tudi drugod popolnoma prenehala.

Bodoča ureditev naše države. Iz Belgrada poročajo, da je dovršen ustavni načrt, po katerem se uredi naša država. Država se razdeli na okrožja (županije), okraje in občine. Pokrajinskih enot bo devetero: 1. Slovenija s Prekmurjem; 2. Hrvatska in Slavonija z Medjimurjem in Reko; 3. Srem in Bačka; 4. Banat; 5. Bosna; 6. Črna gora, Hercegovina in Kotor z okolico; 7. Dalmacija; 8. Srbija; 9. Stara Srbija z Makedonijo.

Revolucija v Subotici. Mažari v Subotici so s sodelovanjem ogrske vlade napravili v Subotici upor, napadli ponoči mestno policijo, ter dva ubili in pet težko ranili. Upor je bil zadušen v kali. Preiskava je dokazala, da je bila pripravljena cela revolucija, ki bi omogočila mažarskim vojakom, ki so čakali ob meji pripravljeni vdreti v naše ozemlje in priklopiti nekdanje ogrsko ozemlje zopet Mažarski.

Za župana v Zagrebu je bil izvoljen komunist Delić. Glasovali so zanj tudi liberalci. Vlada pa izvolitve ni potrdila.

Shodi po celi Sloveniji so prepovedani.

Gospodarske vesti.

Vrednost niklastega drobiža. Avstro-ogrski niklasti drobiž po 10 in 20 vinarjev se pri javnih blagajnah in v privatnem prometu sprejema kot novic po 10 in 20 par, torej po 40 oziroma 80 vinarjev. Tako določa finančni minister.

Valute dne 22. aprila na zagrebški borzi: Dolarji (100) 14.600 K; avstrijske krone (100) 68 K; bolg. žig. levi (100) 200 K; carski rublji (100) 200 K; francoski franki (100) 1110 K; napoleonidori (1) 575 K; nemške marke (100) 265 K; rum. lei (100) 280 K; švicarski franki (100) 3000 K; italijanske lire (100) 710 K.

Cene pšenice. V več okrajih Srbije je bila uveljavljena odredba, ki določa najvišjo ceno pšenice za meterski stot na na 110 dinarjev.

Pozor, posestniki dolarjev. Ministrstvo financ je izdalo naredbo, da se uredi poslovanje državnih menjalnic v obmejnih krajih, preko katerih prihajajo naši izseljenci, ki se vračajo iz Amerike. Državne menjalnice bodo zamenjavale dolarje za

naše dinarje po najugodnejšem borznem kurzu, tako da se bodo naši izseljenci obvarovali ropanja, ki se sedaj vrši z njimi, pa tudi da na ta način pride država do dolarjev za svoja plačila v Ameriki. Dosedaj se bodo organizirale take menjalnice v Kotoru, Dubrovniku, Metkoviću, Splitu, Sarajevu, Ljubljani in Mariboru. Zamenjava ne bo obvezna.

Petrolej v Črni gori. Vedno se je reklo in pisalo, da naša država nima petroleja. Zadnje mesece pa je neka holandska družba ustanovila družbo za izkoriščanje petrolejskih vrelcev v Črni gori.

Semenski krompir oddaja Slovenska kmetijska družba v skladišču. Turjaški trg 3, tudi neudom po 4 K 50 v za kilogram. Vreče je prinesli s seboj.

Izvoz živine iz Hrvatske v inozemstvo je hrvatska vlada prepovedala radi težkoč v prehrani doma. K nam v Slovenijo se sme izvažati iz Hrvatske le klavna živina, ki je za prehrano prebivalstva v Sloveniji potrebna, toda najstrožje je prepovedano izvažanje živine od nas naprej čez mejo.

Čistite sadno drevje! Sedaj je mrčes najpožrešnji ter se najhitreje plodi. Gosenice je treba streti, listne uši poskropiti zjutraj s tobakovo vodo, krvave uši se maste z ostro krtačo, pri mladem drevju pa kar z roko. Stranske poganjke na drevju je treba odščipavati nad četrtem listom. Mlado drevje, ki ravno odcvetava, je treba v suši zalivati, toda ne ob solncu.

Tržne cene.

Poljski pridelki in izdelki: Pšenica 9 K, pšenični zдроб 14 K, bela moka 15 K, pšenični otrobi 3:30 K ješprenj 9 K, koruza 7 K, koruzni zдроб 8 K, kaša 9 K, oves 4:40 K, krompir 4:80 K, fižol 6:80 K za en kilogram. — Goveja živina živa teža: krave 12 do 15 kron, voli 15 do 18 K, teleta 16 do 17 K, bik 14 do 17 K, ovce 9 do 10 K; prašiči živa teža: domači 22 do 28 K, hrvatski 35 do 36 K, zaklani domači 30 do 35 K. Umetna gnojila: kostna moka 200 K, superfosfat 400 K za sto kilogramov. — Špecerija: Vžigalice 80 vin. škatljica, petrolej 15 K za l, riž 34 K, kava 65 K, sveče 63 K, sol 3:40 K, milo 32 do 45 K. Cene lesa so v zadnjih tednih silno

poskočice. Vzrok temu je bilo iskati v visokem kurzu, ki ga je bila dosegla lira. Sedaj pa je lira padla skoraj na polovico in posledica tega je naravno tudi zmanjšanje cene lesu pri nas, ker se les večinoma izvažata proti liri. Zato je danes težko določiti primerno tržno ceno lesa.

Trpite na revmatizmu in gintičnih bolečinah? Vdrnenje s pravim Fellerjevim Elza fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K.

Rabite milo - odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elza kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 škatljic 18 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine, 1 steklenica 6 K. Želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 15 K. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzatrž št 358, Hrvatska. E

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Restni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim za ručnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročstvu ali zadržavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši-podgane stenice-šurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moje najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 8—, za podgane in miši K 8—; za šurke K 10—, a posebno mečna vrsta K 20—; posebno mečna tinktura za stenice K 10—; uničevalec moljev K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 6— in 10—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10—; prašek proti mrčesom K 6— in 12—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 10—; mazilo za uši pri živini K 6— in 10—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—; mazilo proti garjam K 10—

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

N. GOGOLJ:

(Dalje.)

Majska noč ali utopljenka.

Nekako sladko tišino in prijetno razkošje je občutil Levko v svojem srcu. Uglasbil je banduro, zaigral in zapel:

Oj ti mesec, oj ti mesec blede
in ti, zora jasna!
Oj, sveti, tam po dvoru
kjer dekile je krasna!

Okno je bilo odprto in ravno ista glavica, ki je njen odsev videl v ribniku, je pazljivo prisluškovala pesmi. Njene dolge trepalnice so napol zakrivala oči in vsa je bila blede kakor platno, kakor blesk meseca; toda kako čudovita, kako izredno krasna. Nasmejala se je...! Levko je vztrepetal. „Zapoj mi, mladi kozak, kakšno pesem!“ je tiho rekla, nagnila svojo glavo na stran in popolnoma povesila goste trepalnice.

„Kakšno pesem naj ti zapojem, moja jasna gospodična?“ Po njenem blestem licu ste tiho zdrknili solzi. „Mladič,“ je rekla in nekaj nerazumljivo-ganljivega je zvenelo v njenem govoru, „mladič, najdi mi mojo mačeho! Ničesar mi ne bo žal zate. Nagradim te. Bogato in razkošno te nagradim! Imam zapestnice, s svilo šite, korale, biserne nakite. Podarim ti z biseri pretkan pas. Zlato imam... Mladič, najdi mi mojo mačeho! Ona je strašna čarovnica: nisem imela miru pred njo na belem svetu. Mučila me je, silila delati kakor deklo. Poglej na lice: pregnala je ona rdečico z mojih lic s svojimi

zlobnimi čari. Poglej na beli vrat moj: one se ne izmijejo! one se ne izmijejo za nič na svetu, te sinje pege od njenih železnih nohtov! Poglej na moje bele noge: mnogo so hodile, ne samo po preprogah, — po pekočem pesku, po vlažni zemlji, po bodečem trnju so hodile! In na oči moje, na oči poglej: skoro ne vidijo od solz...! Poišči mi jo, mladič, poišči mi mojo mačeho...!“

Njen glas, ki se je naenkrat dvignil, je zastal. Po blestem licu se je razlil potok solz. Nekako težko čustvo, polno žalosti in tuge, je stisnilo mladeničeve grudi.

„Zate sem pripravljen na vse, moja gospodična!“ je rekel v sočni razburjenosti, toda kaj naj naredim, kje naj jo najdem?“

„Poglej, poglej!“ je rekla hitro. „Ona je tu! Ona se igra v krogu mojih mladenk in se greje na mesecu. Ali ona je zvit in pretkana! Prevzela je nase podobo utopljenke; toda jaz vem, jaz čutim, da je ona tukaj! Meni je težko, meni je bitko zaradi nje. Zaradi nje ne morem lahko in svobodno plavati, kakor riba. Tonem in padam na dno kakor ključ. Poišči mi jo, mladič!“

Levko je pogledal na breg: v tanki, srebrni megli so sevale mladenke, lahke kakor sence in v belih kakor s šmarnicami posejanih srajcah; zlati nakiti, uhani in zlatniki so se bliščali na njihovih vratovih; ali vse so bile blede in njihova telesa, kakor da so bila zlita iz prozornih oblakov in kakor da se je svetilo skozi nje pri srebrni mesečini.

(Dalje prih.)

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejša plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke.

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd.

Stereotipija. Litografija.